

Nr 223.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag för budgetåret 1947/48 till bidrag till avlöning åt lärare vid folkskolor m. m. jämte i ämnet väckta motioner.

(2:a avd.)

I propositionen nr 1 har Kungl. Maj:t under åttonde huvudtiteln, punkt 207, föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, för budgetåret 1947/48 till Folkskolor m. m.: Bidrag till avlöning åt lärare vid folkskolor beräkna ett förslagsanslag av 141 000 000 kronor.

Vidare har Kungl. Maj:t i propositionen nr 1 beträffande kapitalbudgeten (bilaga 29, punkt 12) föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, för budgetåret 1947/48 till Vissa byggnadsarbeten vid folkskoleseminarierna beräkna ett investeringsanslag av 2 000 000 kronor.

Sedermera har Kungl. Maj:t i propositionen nr 291 framlagt de förslag i nämnda hänseenden, som närmare angivas i det följande, varjämte Kungl. Maj:t i detta sammanhang föreslagit riksdagen dels att anvisa anslag till nybyggnader för nomadskolorna, dels ock att medgiva fortsatt disposition av ett för budgetåret 1942/43 anvisat anslag.

1:o) **Folkskolor m. m.: Bidrag till avlöning åt lärare vid folkskolor.** Kungl. Maj:t har (punkt 1, s. 2—5 av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för den 16 maj 1947) föreslagit riksdagen att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1947/48 anvisa ett förslagsanslag av 138 600 000 kronor.

I samband härmed har utskottet till behandling förehått

dels en inom andra kammaren av herr *Hallén* väckt motion (II: 210), vari hemställts, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa att år 1941 examinerade folkskollärare, som på grund av militärtjänstgöring inte haft möjlighet att inneha lärartjänst före den 1 juli 1942, måtte i fråga om löneklassplacering bli jämställda med vissa angivna icke ordinarie folkskollärare, samt att beslut härom måtte få retroaktiv verkan;

dels ock två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Arrhén* (I: 189) och den andra inom andra kammaren av herr *Kyling m. fl.* (II: 275), i vilka hemställts att riksdagen måtte besluta om införande av 39 veckors lästid i samtliga skoldistrikt från och med den 1 juli 1947.

Anslaget till bidrag till avlöning åt lärare vid folkskolor är för innevarande budgetår uppfört med 136 000 000 kronor och disponeras på följande sätt:

1. Statsbidrag till avlöning åt lärare vid folk- och småskolor, <i>förslagsvis</i>	kronor	135 573 000
2. Statsbidrag till avlöning av överlärare, <i>förslagsvis</i> »		190 000
3. Ersättning för sjukvårdskostnad, <i>förslagsvis</i>	»	190 000
4. Ersättning för flyttningkostnad, <i>förslagsvis</i>	»	10 000
5. Bidrag för svensk undervisning åt svenska barn i utlandet	»	37 000
Summa kronor		136 000 000.

Skolöverstyrelsen har hemställt, att anslaget för nästa budgetår höjes med i runt tal 2 400 000 kronor till 138 400 000 kronor. Överstyrelsen har därvid räknat med en höjning av posten 1 med 2 200 000 kronor och av posten 2 med 255 000 kronor ävensom en sänkning av posten 3 med 40 000 kronor.

Riksräkenskapsverket har bland annat anfört följande.

Inom riksräkenskapsverket har med ledning av från skolöverstyrelsen under hand inhämtade uppgifter rörande ändring av antalet lärare under budgetåren 1945/46 och 1946/47 verkställts en beräkning av medelsbehovet å anslagsposten till *avlöning åt lärare vid folk- och småskolor* för budgetåret 1947/48. Denna beräkning har givit vid handen, att höjningen av anslagsposten i fråga borde uppgå till omkring 3 000 000 kronor och att alltså anslagsposten borde uppföras med 138 573 000 kronor. Emellertid torde posten för budgetåret 1947/48 kunna avrundas nedåt till 138 000 000 kronor, vilket belopp ligger mellan de av skolöverstyrelsen och riksräkenskapsverket beräknade beloppen.

Vad angår skolöverstyrelsens beräkning av medelsbehovet för statsbidrag till *avlönande av överlärare*, får riksräkenskapsverket förorda, att det av skolöverstyrelsen beräknade beloppet, 445 000 kronor, avrundas nedåt till 400 000 kronor.

Kungl. Maj:t har genom beslut den 18 oktober 1946 anvisat 5 000 kronor att tills vidare bestridas från åttonde huvudtitelns anslag till extra utgifter såsom bidrag till avlöning av läsåret 1946/47 av en svensk lärare vid en skola för svenska barn i Addis Abeba. *Kommittén för ordnandet av en svensk folkskola i Addis Abeba* har anhållit om statsbidrag jämväl för nästa budgetår.

Skolöverstyrelsen tillstyrker, att statsbidrag beviljas till avlöning av en folkskollärare vid ifrågavarande skola.

Departementschefen har för egen del anfört följande.

Jag vill till en början erinra, att grunderna för en ny boställsordning för folkskolans lärare genom propositionen 1946:356 underställdes 1946 års riksdag vid dess höstsession. I samband därmed framlades icke något förslag till reglering av hyresavdragsbeloppen, då denna fråga av vissa skäl först framdeles ansågs böra upptagas till behandling. Det har varit min av-

sikt att i samband med anmälan av anslagsbehovet under förevarande anslag för nästa budgetår ånyo upptaga denna fråga, liksom även spørsmålet om de ändringar i grunderna för statsbidrag till avlöning åt lärare vid folkskolor, som må föranledas av de nya bestämmelserna angående tjänstebostäder och övergången från brutto- till nettolönesystem i samband med den allmänna löneregleringens genomförande. Beredningen av dessa frågor har emellertid ännu icke kunnat avslutas. Med hänsyn till gällande ordning för utbetalningen av statsbidrag till avlöning av lärare vid folkskoleväsendet torde anslagsbehovet för nästa budgetår knappast komma att påverkas av eventuella nya bestämmelser i angivna hänseenden. Med hänsyn härtill och då det för den slutliga regleringen av riksstaten är påkallat, att slutligt förslag nu förelägges riksdagen om anvisande av medel under förevarande anslag, har jag ansett mig böra anmäla anslagsfrågan för sig. De övriga frågorna torde senare få föreläggas riksdagen.

I enlighet med riksräkenskapsverkets förslag torde anslagsposten till avlöning åt lärare vid folk- och småskolor böra beräknas till 138 000 000 kronor och anslagsposten till avlöning av överlärare till 400 000 kronor. Anslagsposterna till ersättning för sjukvårdskostnad och ersättning för flyttningskostnad torde, såsom skolöverstyrelsen föreslagit, böra uppföras med respektive 150 000 kronor och 10 000 kronor. Under anslagsposten till bidrag för svensk undervisning åt svenska barn i utlandet torde ett belopp av 5 000 kronor böra beräknas såsom bidrag till avlöning av en svensk lärare i Addis Abeba. Tidigare från åttonde huvudtitelns reservationsanslag till extra utgifter förskotterade medel för nämnda ändamål böra tillgodoföras sistnämnda anslag från nu förevarande anslag. Någon höjning av anslagspostens nuvarande belopp, 37 000 kronor, torde emellertid icke föranledas av vad jag sålunda förordat.

Vid bifall till vad jag förordat torde ifrågavarande anslag alltså böra uppföras med $(138\,000\,000 + 400\,000 + 150\,000 + 10\,000 + 37\,000 =)$ 138 597 000 kronor eller med i avrundat tal 138 600 000 kronor, vilket innebär en anslagshöjning med 2 600 000 kronor.

Till stöd för det i *motionen II: 210* framförda yrkandet om förbättrad löneklassplacering för vissa folkskollärare anföres följande.

Den 1 juli 1942 trädde nytt avlöningsreglemente i kraft för folkskolans lärare. I övergångsbestämmelserna till detta reglemente stadgades bland annat att icke ordinarie lärare, som under tiden 1 juli 1939 till 30 juli 1942 eller del därav varit inplacerad i löneklass, skulle efter det nya reglementets ikraftträdande placeras i samma löneklass som han tillhörde enligt det förut gällande avlöningsreglementet. Detta stadgande medförde för en år 1941 examinerad folkskollärare, som tjänstgjort i folkskola före den 1 juli 1942, att han erhöll extra ordinarie anställning och lön enligt löneklasserna 14 respektive 13 från och med den 1 juli 1942.

De flesta av de manliga lärare, som avlade examen år 1941, inkallades till militärtjänst omedelbart efter examen. För en mindre grupp av dessa blev militärtjänstgöringen så långvarig, att de inte blevo i tillfälle att tjänstgöra i folkskolan före den 1 juli 1942. När de efter fullgjord militärtjänst tillträdde sin första lärartjänst, skedde detta enligt de nya avlöningsbestämmelserna, vilket innebar att de fingo anställning som extra lärare med lön för dag, närmast motsvarande löneklasserna 12 respektive 13.

Under åberopande av att militärtjänstgöring varit anledning till en lägre löneklassplacering ha lärare, examinerade år 1941, efter i varje särskilt fall gjord framställning till Kungl. Maj:t erhållit rätt till placering i löneklass 14. Av de folkskollärare, som examinerades år 1941, ha elva erhållit dylik rätt i löneklasshänseende. Emellertid har denna rätt inte tillerkänts samtliga lärare, beroende i vissa fall på att de icke haft vetskap om att Kungl. Maj:t medgivit dylik löneklassplacering, i andra fall på att ansökning till Kungl. Maj:t ingivits först tre år efter avlagd examen. Sex lärare ha av dessa anledningar fått en lägre löneklassplacering än övriga år 1941 examinerade lärare, vilka inneha lärartjänst. Detta måste anses strida mot rättvisa och billighet.

Över ifrågavarande motion har utskottet i vederbörlig ordning inhämtat utlåtande av *allmänna lönenämnden*, som anfört bland annat följande.

Enligt lönenämnden tillhandakomna beslut har Kungl. Maj:t under år 1943 i 12 fall medgivit, att bestämmelserna i första, tredje och fjärde styckena av 2 punkten ävensom i 5 punkten av övergångsbestämmelserna till folkskolans avlöningsreglemente skulle äga tillämpning å folkskollärare, som avlagt examen vid slutet av vårterminen 1941 och som varit i en följd inkallade till militär tjänstgöring från sommaren 1941 till hösten 1942. Därvid skulle vederbörande anses ha före reglementets ikraftträdande varit inplacerad i 14 löneklassen. Såvitt lönenämnden har sig bekant, har endast i två fall framställningar från år 1941 examinerade folkskollärare om angivna förmån icke föranlett någon Kungl. Maj:ts åtgärd. Beträffande ett av dessa fall (Kungl. Maj:ts beslut den 15 november 1945 angående folkskolläraren I. Webbjörn) torde anledningen till att framställningen ej bifallits huvudsakligen vara att söka däri, att det icke styrkts, att sökanden av militär tjänstgöring hindrats att erhålla anställning såsom icke-ordinarie lärare före den 1 juli 1942. I detta fall hade nämligen den militära tjänstgöringen icke fortgått i en följd från sommaren 1941 till hösten 1942. Ansökningen hade för övrigt ingivits först år 1945.

Beträffande den andra framställningen, som icke vunnit Kungl. Maj:ts bifall, har lönenämnden ansett sig böra lämna en närmare redogörelse för de föreliggande omständigheterna, eftersom vid bifall till motionärens hemställan en omprövning av den berörda folkskollärarens löneklassplacering torde bli påkallad. Av handlingarna i sagda ärende framgår, att sökanden, folkskolläraren P. O. Engström, som avlagt folkskolläraryxamen den 30 maj 1941, varit utan avbrott inkallad till militär tjänstgöring under tiden 17 juni 1941—11 juni 1942 samt att han läsåren 1942/43 och 1943/44 under olika perioder tjänstgjort såsom extra folkskollärare inom Katrineholms, Eskilstuna, Orsa, Domnarvets, Stora Tuna och Ludvika landskommuns skoldistrikt. I sitt utlåtande i ärendet den 26 september 1945 anförde lönenämnden följande:

»Allmänna lönenämnden får framhålla, att förevarande ansökning synes vara av enahanda natur som åtskilliga andra, vilka av Kungl. Maj:t bifallits under de senare åren. Lönenämnden vill härutinnan erinra exempelvis om Kungl. Maj:ts beslut den 17 juni 1943, avseende folkskollärarna O. G. Fahlén och S. Persson. I och för sig skulle med hänsyn härtill någon invändning icke vara att göra mot bifall till sökandens anhållan att för tillämpning av vissa övergångsbestämmelser till folkskolans avlöningsreglemente få anses ha före reglementets ikraftträdande tillhört 14 löneklassen.

Emellertid har förevarande ansökning gjorts först sedan 3 läsår förflutit efter det folkskolans avlöningsreglemente blivit å sökanden tillämpligt. Vidare har sökanden under de 2 läsår, då han vissa tider haft anställning såsom extra lärare, nämligen läsåren 1942/43 och 1943/44, innehaft anställning i icke mindre än 6 olika skoldistrikt. Nu angivna förhållanden, vilka medföra vissa olägenheter vid en retroaktiv omreglering av sökandens löneklassplacering, göra det enligt lönenämndens mening tveksamt, huruvida sökandens förevarande ansökning bör tillmötesgå. Lönenämnden vill emellertid, med hänsyn till att sökandens anställningsförhållanden påverkats av fullgörande av värnpliktstjänstgöring, icke motsätta sig enahanda medgivande för sökandens vidkommande, som lämnats i de nyssnämnda fallen.»

Enligt beslut den 19 oktober 1945 föranledde framställningen — såsom ovan nämnts — icke någon Kungl. Maj:ts åtgärd.

Av det anförda framgår, att lönenämnden för sin del — trots vissa betänkligheter — icke velat motsätta sig en retroaktiv omreglering av vederbörandes löneklassplacering i ett sådant fall, som avses i motionen. Härutöver vill lönenämnden endast tillägga, att olägenheterna vid en dylik omreglering nu lära vara större än när lönenämnden avgav berörda utlåtande, eftersom snart 5 år förflutit sedan folkskolans avlöningsreglemente trädde i kraft.

Inom lönenämnden har *skiljaktig mening* uttalats av två ledamöter, vilka ansett, att lönenämnden bort oförbehållsamt instämma i motionens syfte.

I *motionerna I: 189 och II: 275* anföres till stöd för förslaget om allmänt införande av 39 veckors lästid i folkskolorna bland annat följande.

Den årliga lästiden i folkskolan är sedan 1942 39 veckor och $36\frac{4}{7}$ veckor.

Av tillgängliga uppgifter framgår att en väsentlig förskjutning till förmån för den längre lästiden efter hand ägt rum. Orsaken härtill är distriktens intresse att värna om sitt skolväsen. Då det endast är på landsbygden som den kortare lästiden numera förekommer, få barnen i dessa skolor sämre utbildningsmöjligheter.

Förutom pedagogiska skäl bör i detta sammanhang påpekas ännu ett förhållande som talar för införande av enhetlig lästid i alla skoldistrikt. Den starka nativitetsökningen har medfört en avsevärd ökning av antalet klassavdelningar. Såvitt nu kan bedömas kommer denna ökning att fortsätta under många år framåt. Detta förhållande har medfört att det för närvarande och under de närmaste åren kommer att råda knapphet på lärare. Det är framför allt landsbygdens skoldistrikt med sin kortare lästid som härigenom blir lidande vid konkurrensen om lärarkrafterna. Införande av 39 veckors lästid i samtliga distrikt skulle säkerligen medföra att folkskol-lärartjänsterna i landsbygdens folkskolor skulle bli mer lockande och bidra till att lätta svårigheterna för dessa skoldistrikt. Många skäl, främst pedagogiska men också hänsyn till en fullgod lärarrekrutering till landsbygdens skolor, tala sålunda för att tidpunkten nu är inne att införa enhetlig lästid i samtliga landets skoldistrikt.

Utskottet tillstyrker bifall till Kungl. Maj:ts ifrågavarande förslag.

Utskottet.

Vad beträffar det i motionen *II: 210* framställda yrkandet vill utskottet framhålla, att såsom av allmänna lönenämndens yttrande framgår ärenden

av liknande innebörd, som i motionen avsetts, varit föremål för Kungl. Maj:ts prövning. Kungl. Maj:t har i 12 fall medgivit, att bestämmelserna i första, tredje och fjärde styckena av andra punkten ävensom i femte punkten av övergångsbestämmelserna till folkskolans avlöningsreglemente skulle äga tillämpning på folkskollärare, som avlagt examen vid slutet av vårterminen 1941 och som varit i en följd inkallade till militär tjänstgöring från sommaren 1941 till hösten 1942; därvid skulle vederbörande anses hava före reglementets ikraftträdande varit inplacerad i 14 löneklassen. Enligt vad lönenämnden upplyst har endast i två fall framställning från år 1941 examinerade folkskollärare om angivna förmån icke föranlett någon Kungl. Maj:ts åtgärd.

Ehuru utan tvivel vissa billighetsskäl tala för en välvillig inställning till fall av den art, som i motionen beröras, anser sig utskottet likväl icke böra tillstyrka att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t skulle göra framställning i ämnet. Det torde alltjämt stå vederbörande fritt att hos Kungl. Maj:t anhålla om ovanberörda förmån och utskottet förutsätter, att Kungl. Maj:t vid sin prövning av ärenden av angivna slag tager hänsyn till de i de olika fallen föreliggande omständigheterna. På grund av vad sålunda anförts anser utskottet motionen II: 210 icke böra till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Vidkommande motionerna I: 189 och II: 275 vill utskottet, som finner en åtgärd i motionernas syfte i och för sig väl motiverad, framhålla, att berörda fråga är föremål för prövning av 1946 års skolkommision och torde böra behandlas i samband med de förslag skolkommisionen förväntas snart komma att framlägga. Med hänsyn härtill avstyrker utskottet bifall till ifrågavarande motioner.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må

a) till *Folkskolor m. m.: Bidrag till avlöning åt lärare vid folkskolor* för budgetåret 1947/48 under åttonde huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 138 600 000 kronor;

b) att motionen II: 210 icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda;

c) att motionerna I: 189 och II: 275 icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

2:o) **Vissa byggnadsarbeten vid folkskoleseminarierna.** Kungl. Maj:t har (punkt 2, s. 5—12) föreslagit riksdagen att till förenämnda ändamål för budgetåret 1947/48 anvisa ett investeringsanslag av 2 000 000 kronor.

Departementschefen har anfört följande.

Jag har redan vid anmälan av propositionen nr 230 förklarat mig i princip godkänna de anordningar för att bereda lokaler för de av mig förordade

nya provisoriska seminarierna i H ä r n ö s a n d, K r i s t i a n s t a d och L i n k ö p i n g, som föreslagits av 1945 års seminariesakkunniga och som innebära, att för dessa seminariers räkning skulle tagas i anspråk den nuvarande dövstumskolans lokaler i Härnösand, vissa av Vendes artilleriregementes gamla kasernbyggnader i Kristianstad samt den gamla seminariebyggnaden i Linköping. De förslag till förbättrings- och reparationsarbeten beträffande dessa lokaler, som framlagts av byggnadsstyrelsen efter av de sakkunniga givna anvisningar och som nu föreligga till bedömning, ha i allt väsentligt icke givit mig anledning till erinran. Måhända kunna vissa mindre ändringar i förslagen visa sig erforderliga eller önskvärda vid den slutliga utformningen av ritningarna; jag syftar därvid bland annat på, att viss omDisposition av lokalerna i Kristianstad torde nödvändiggöras av att vissa utrymmen synas komma att undantagas vid den ifrågasatta upplåtelsen av den s. k. södra kasernen. Byggnadsstyrelsen har ifrågasatt behovet av en aula och dubbla gymnastiksalar vid sistnämnda seminarium. Jag hyser beträffande dessa spörsmål samma uppfattning som de sakkunniga, nämligen att behovet av två gymnastiksalar är obestridligt samt att aulan, även om den i och för sig måhända skulle kunna undvaras, dock lämpligen bör komma till stånd med hänsyn till de relativt obetydliga kostnader, som beräknats belöpa på denna del av byggnadsarbetena för ifrågavarande seminarium. Mot de av byggnadsstyrelsen för närvarande beräknade kostnaderna för nu nämnda byggnadsföretag, 800 000 kronor i Härnösand, 875 000 kronor i Kristianstad och 150 000 kronor i Linköping, har jag icke funnit anledning till erinran.

Beträffande de föreslagna nybyggnaderna för de provisoriska seminarierna för manliga elever i S t o c k h o l m och för kvinnliga elever i G ö t e b o r g må här erinras, att dessa lokaler äro erforderliga i första hand för nämnda provisoriska seminarier, då andra lokaler för dessa seminarier endast kunnat erhållas under en övergångstid, i Stockholm intill den 1 juli 1948 och i Göteborg till 1950-talets början. När seminarieorganisationen åter en gång måhända kan minskas och de provisoriska seminarierna bli obehövligen, är avsikten att flytta över de permanenta seminarierna i dessa städer till de nya lokalerna. Sistnämnda seminariers nuvarande lokaler torde då vara mindre lämpliga för sitt ändamål.

I fråga om nybyggnaden i Göteborg torde man, såsom av den föregående redogörelsen framgår, kunna räkna med att Göteborgs stad välvilligt skall ställa tomt kostnadsfritt till förfogande å Guldhedsområdet. Det av byggnadsstyrelsen framlagda byggnadsförslaget synes mig vara på det hela taget ändamålsenligt utformat och ägnat att läggas till grund för utarbetande av slutliga ritningar. Därvid synes emellertid böra tagas under övertvägande, om icke viss besparing skulle kunna göras genom att, såsom byggnadsstyrelsen ifrågasatt, förlägga aulan inom byggnadskroppen i övrigt. Mot de beräknade kostnaderna, 3 300 000 kronor, har jag i och för sig icke funnit anledning till erinran.

Vidkommande frågan om uppförande av seminariebyggnad i Stockholm vill jag framhålla, att stora svårigheter här erbjuda sig att erhålla lämplig tomtplats. Jag har redan vid anmälan av propositionen nr 230 framhållit angelägenheten av att alla försök göras för att ernå en så central förläggning som möjligt för detta seminarium. Jag ansluter mig därvidlag helt till de synpunkter, som anförts av seminariesakkunniga och skolöverstyrelsen. Icke minst synes det av vikt med en central förläggning ur den synpunkten,

att man för framtiden troligen har att räkna med en sådan organisation av lärarutbildningen, att denna väsentligt mer än nu kommer att kräva intim kontakt med övriga kulturella institutioner i huvudstaden.

Sedan ett flertal olika möjligheter övervägts, synes måhända, enligt vad jag under hand inhämtat från byggnadsstyrelsen, en lösning stå att vinna inom den del av psykiatriska sjukhusets område å Kungsholmen, som är beläget utmed Rålambsvägen omedelbart öster om Fredhälls folkskola. Detta område utnyttjas för närvarande som köksträdgård för sjukhuset. Jag vill erinra, at planer föreligga på att i närheten av Stockholm uppföra ett nytt sinnessjukhus som ersättning för psykiatriska sjukhuset. Enligt vad jag under hand inhämtat, torde det icke vara uteslutet att träffa sådana anstalter, att nyssnämnda område redan nu kan tagas i anspråk för seminarieändamål. Jag vill för egen del framhålla att, därest tomtfrågan för seminariet kunde ordnas på sätt här antytts, detta skulle utgöra en ur skilda synpunkter mycket fördelaktig lösning. Då det skulle vara tänkbart att därvid utnyttja Fredhälls folkskola som övningsskola ävensom förefintliga gymnastiksalar vid denna och andra skolor i närheten av gymnastikundervisningen, skulle byggnadsprogrammet, åtminstone till en början, måhända kunna icke oväsentligt nedsäckas.

Skulle nu angivna område icke kunna disponeras för ändamålet, torde det finnas skäl att överväga det i ärendet framförda förslaget om seminariets förläggande till Frescati-området. Otvivelaktigt skulle även en dylik förläggning innebära en relativt tillfredsställande lösning.

Därest strävandena att finna en lämplig tomt inom stadens område icke skulle leda till resultat, torde man bli nödsakad att undersöka möjligheterna för en förläggning i stadens närhet. Byggnadsstyrelsen har för sin del med hänsyn till den stora knappheten på för statliga ändamål lämplig tomtmark inom staden ansett sig böra förorda en sådan förläggning och därvid i första hand ifrågasatt en förläggning inom Lidingö stad.

Såsom av det anförda torde framgå tarvar seminariets förläggningsfråga ytterligare överväganden. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att träffa de avgöranden, som de fortsatta undersökningarna kunna giva anledning till. Då det emellertid är mycket angeläget att snarast efter en lösning av tomtfrågan kunna igångsätta byggnadsföretaget, vill jag förorda, att redan nu medel, förslagsvis 150 000 kronor, anvisas för ifrågavarande byggnadsföretag. Till huvudsaklig grund för dettas utformning torde kunna läggas det förslag till nybyggnad för Göteborgs-seminariet, som jag nyss berört, dock med de eventuella inskränkningar i byggnadsprogrammet, som enligt vad förut anförts måhända kunna vidtagas, därest seminariet skulle komma att förläggas i närheten av Fredhällsskolan.

För de övriga förordade byggnadsföretagen torde för nästa budgetår behöva anvisas blott en del av de i det föregående beräknade erforderliga anslagsmedlen, med undantag för omändringsarbetena i Linköping, vilka torde kunna färdigställas under nästa budgetår. För sistnämnda ändamål böra därför anvisas 150 000 kronor. För byggnadsföretagen i Härnösand, Kristianstad och Göteborg torde böra anvisas sammanlagt 1 700 000 kronor. De förordade beloppen torde böra beviljas under ett gemensamt investeringsanslag, benämnt Vissa byggnadsarbeten vid folkskoleseminarierna, vilket anslag alltså för nästa budgetår bör uppföras med (150 000 + 150 000 + 1 700 000 =) 2 000 000 kronor.

Kungl. Maj:ts ifrågavarande förslag har icke givit utskottet anledning till erinran.

Utskottet får emellertid i detta sammanhang — under hänvisning till vad utskottet anfört och föreslagit i sitt utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 230 angående anslag för budgetåret 1947/48 till folkskoleseminarierna m. m. jämte i ämnet väckta motioner — understryka angelägenheten av att byggnadsarbetena för folkskoleseminariernas del bedrivs med största möjliga skyndsamhet.

Såsom departementschefen framhållit föreligga stora svårigheter att i Stockholm erhålla lämplig tomtplats för den planerade nya seminariebyggnaden. Departementschefen har ansett det vara av vikt att seminariet erhåller en central förläggning. Utskottet delar denna uppfattning. Enligt utskottets mening borde det ligga i Stockholms stads intresse att medverka till att detta önskemål kan realiseras.

Under återopande av vad sålunda anförts hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Vissa byggnadsarbeten vid folkskoleseminarierna* för budgetåret 1947/48 under statens allmänna fastighetsfond anvisa ett investeringsanslag av 2 000 000 kronor.

3:o) **Nybyggnader för nomadskolorna.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 3, s. 12), vilket innebär en ytterligare medelsanvisning av 40 000 kronor för färdigställande av nomadskolanläggningarna i Storsvallen och Änge, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Nybyggnader för nomadskolorna* för budgetåret 1947/48 under statens allmänna fastighetsfond anvisa ett investeringsanslag av 40 000 kronor.

4:o) **Chalmers tekniska högskola: Reparation av högskolans äldre byggnader m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 4, s. 13) hemställer utskottet,

att riksdagen må medgiva, att vid utgången av budgetåret 1946/47 befintlig reservation å det senast för budgetåret 1942/43 anvisade reservationsanslaget till Chalmers tekniska högskola: Reparation av högskolans äldre byggnader m. m. må disponeras intill utgången av budgetåret 1947/48.

Stockholm den 19 juni 1947.

På statsutskottets vägnar:

J. B. JOHANSSON.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från f ö r s t a kammaren: herrar Johan Bernhard Johansson, Oscar Olsson, Gränebo, Larsson, Karl Andersson, Gustaf Karlsson, fröken Andersson, herrar Gillström, Johan Eric Ericson, Albertsson, Gustav Emil Andersson och Ragnar Bergh; samt

från a n d r a kammaren: herrar Skoglund i Doverstorp, Eriksson i Stockholm, Svensson i Grönvik, Malmborg i Skövde, Bergström, Falla, Andersson i Malmö, Rubbestad, Lindholm, Hoppe, Petterson i Degerfors och Jansson i Kalix.

Reservation

vid *punkten 1: o*) (Folkskolor m. m.: Bidrag till avlöning åt lärare vid folkskolor) av herr *Malmborg* i Skövde.
